

FS 5512
1

16815740
012-110100

Библиотека И. М. Л.
F 15
3
ფ. 15
3

ბ. ჯ. სპირაძის ბიბლიოთეკის

სტამბა
თბილისი

გ. 12° 543.

ლოების ქუთაისის განყოფ. გამოცემა № 4

ეკატერინე ვაზაშვილისა.

თინას ლეკური.

აქმადვილო მოთხრობა.

ქუთაისი.
სტამბა იოსებ მ. ხელოძისა.
1912

ქ. შ. წ. წინაქობის მთავარი
საზოგადოების
კანტონ-საცხვი

899.962.1-32

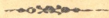
ქ. შ. წ. წ. წინაქობის მთავარი
საზოგადოების
კანტონ-საცხვი

7-12-543

ქ. შ. წ. წ. წინაქობის მთავარი საზოგადოების ქუთაისის განყოფ. გამოცემა № 4.

ეკატარინე გაბაშვილისა.

თინას ლექსები.

საყმაწვილო მოთხრობა.

1/3

ქუთაისი.

სტამბა იოსებ შ. ხელაძისა.

1913

152. (20x13), 54.

I.

ბიორგობისთვეა, გიორგობა-დღე. საშინლათ ცივა. თუმცა ჯერ ზამთარი არ დამდგარა, მაგრამ მისი წინამორბედი რთვილით სოფელი ზედაშენი მთლათ გადაბენტილია.

სუსხი ძვალსა და რბილში უვარდება კაცს და სიცივით კუნტავს, ხელებს უბეში აყოფინებს და ჩვეულებრივ ქართულ მძიმე ნაბიჯს აჩქარებინებს.

შოველი ბინიდან ძლიერი კვამლი ამოდის, დიდი და პატარა ცეცხლს აჩაღებს, რომ მისი სხივით მაინც ინუგეშოს გაბუტული პატარძალივით ღრუბლებში მიმალული მზის გამოჯავრებულმა.

მთელ სოფელში მარტო თინას კერაა გაცივებული, მარტო მისი შვილიშვილები სიცივისაგან გალურჯებულნი სხედან ცივ კერასთან და, ძველ ნაგლეჯ საბანში გახვეულნი, მშვიერი მგლის-ლეკვებივით ყმუიან: „დიდედო, ცივა! ცივა! დიდედო, გვშია, გვშია!..“

რა ქნას საწყალმა თინამ, რა უშველოს, საიდან გააჩინოს ან ცეცხლი და ან ლუკმა? ვის მიმართოს, ვისა სთხოვოს ნუგეში! გაუჭირვა საქმე მეზობლებს ჩინჩხერის თხოვნით, სხვის კარ-მიდამოზე ნაფოტის კრფით: ვენახების ღობეზე ფიჩხის მტვრევისთვის ხომ არა ერთხელ იყო ნალანძღ-ნათრევი!

სხვისი ვენახიდან ჩუმათ სარების გამოტანა ხომ მძიმე ცოდვათ ადევს **თინას** კისერზე.

აი ორიოდ ჩანახი ფქვილი კიდევ უყრია გოდრის ძირში, მაგრამ რით გამოაცხოს? აგერ დღენახევარია თვალი უჭირავს, რომ ეგებ მეზობელმა თონე გაახუროს ვინმე, რომ გაციებულ თონეზე ლავაშები მაინც მიუკრას ბაღლებს, მაგრამ სად არის? ყველამ სადღესასწაულოთ ადრე დაიმზადა ნამცხვარი და ახლა არხინათ სხედან.

— **ნეტა** ღონე მაინც მქონდეს, რომ აი გაღმა ჭალაში გავიდე, გამხმარი ჩირვები, ძეძვები მივჩიხ-მოვჩიხო და სული როგორმე მოვიბრუნოვო, — ტუტუნობს საწყალი **თინა**, — მაგრამ ეს წყეული გულის კანკალი მკლავს, მუხლებს მიდუნებს, მკლავები სულ ძირსა მცვივა; ბევრჯერ ისე შემიხუთავს გულს, ისე წამიჭერს ყელში, რომ აჰა გავთავდი დედაკაცი და ეს არის! ამ მწუხარებამ ხომ სულ ერთიან ძალა გამომაცალა... **ოხ**, წყეული იყავ და შეჩვენებული, ჩემო რძალო, რომ უნამუსობამ წაგძლია, გათხოვდი და ეს უსუსური ბავშვები მე, უძლურსა და ცოცხალ-მკვდარ დედაკაცს, მომიყარე!

— **ბები**, პური, ერთი ბეწო პური! — გაიძახოდენ დამშეული ბავშვები.

— **რა** ვქნა, რომელ წყალში გადავვარდე? — უნუგემოთ გადმოყარა ცრემლები **თინამ** და თან დაუმატა: ერთი ბატონიანთამდინაც ველარ ავედი, რომ ხელი გამენძრია, გამეკეთებია რამე. **ღღეს** ბატონის

დღეობაა, მრავალ სტუმარს თურმე მოელიან, ერთ-
ორ გროშს მაინც ვიშოვიდი, ორიოდ ღერ შეშას

მაინც გამოვთხოვდი! მაგრამ იმ ბაღლობზე როგორ
ავიდე, როგორ ავატანო ამ გულის კანკალის გა-
ღამკიდე.

— ბები, პური, ერთი ბეწო პური! — საცოდავთ იღმიჭებოდენ ბავშვები.

— **მხ**, ღმერთო, შენ მიიბარე ჩემი ცოდვილი სული და ამ საცოდაობას მომარჩინე! — ისეთი სასოებითა და სასოწარკვეთილებით შევედრა **თინამ** **მაცხოვარს**, რომ ბავშვებმაც კი იგრძნეს იმ ვაების ძლიერება და ტირილს უფრო მოუმატეს: „**რათა, ბები, რათა?** ჩვენ რაღა გვეშველება, ჩვენ ვილა გვაქმევს ლუკმას!..“

უცებ დუდუკის ხმა მოისმა შორი-ახლო მდგომი ბატონის სახლიდან — და მისმა მხიარულმა, ეშხით სავსე წკრიალმა ქაჯის ხარხარით გაირბინა ამ უბედურთა სადგურში და თითქო მწარის დაცინვით ხმა მისცა მის დამშეულ მცხოვრებთა ტირილს.

თინას ამ ხმაზე თითქო რაღაც გაახსენდა, იმისათასათ დაღარულ, გაყვითლებულ პირისახეზე ღიმილმა გადაირბინა; მის ნუგეშდაკარგულ გულში რაღაც იმედმა გაახილა თვალი — და, წამს წინათ დავრდომილი და მკენესავი, ფეხზე ააყენა.

თინამ პირი დაიბანა, თავზე სუფთა, ათასი საკერებლით დაკონკილი თეთრი ჯალაშის ლეჩაქი მოიხვია, ფეხებზე სუფთა ღაზლის წინდები ჩაიცვა, ფოსტლების ნაგლეჯში ფეხები ჩაჭყო და დუდუკის ხმისაკენ გაეშურა.

ბატონიანთ სახლი კარგა მაღლობ სერზე იდგა და **თინა** თავისი გულის ავათმყოფობის მიზეზით დიდის ვაგლახითა და გაჭირვებით მიაბიჯებდა, მაგრამ თვალ-წინ მის მოგონებას ისეთი საოცნებო,

ისე ფერად-ფერადი ზოლებით მოქარგული სურათი ეხატებოდა, რომ თავის გაქანებულ ქშენას, ყელში მობჯენილ სულს ყურს აღარ უგდებდა და მხოლოდ მოგონებით გამოწვეულ სიტკბოებაში იფლოდა.

მის სამოცი წლის მოწყალებით დაბინდებულ თვალეში თითქო ცეცხლიც კი აინთო, მის მიწისფრათ ქცეულ პირისახეს ალის ფერმა გადაჰკრა, უკბილობით ჩავარდნილი მოკუმული ტუჩები ოდნავ გაეღო და ზედ ნეტარების ღიმილი დაჰხაროდა: „ნეტა იმ დღეს! — გულის სიღრმიდან ოხრავდა საწყალი თინა, — სწორეთ ორმოცი წელიწადია მას აქით; ისე მახოვს, როგორც გუშინდელი დღე, და ან როგორ უნდა დამვიწყებოდა! იმის უკეთესი რა უნახავს ჩემს თვალებს! თუმცა ამ პატარა ბატონმა თავისი მამისეული სახლი განაახლა, გაადიდა, გაამშვენიერა, მაგრამ ისევ იმ ალაგას კი დგას და ამაყათ გადმოჰყურებს მთელ ჩართულას ხეობას. მხონებული დიდი ბატონი მშვენიერი ვაჟკაცი იყო, მშვენიერ დიდი გვარიშვილის ქალზე იწერდა ჯვარს და დიდებული ქორწილი გადაიხადა. მაშინაც სწორეთ ეს გიორგობისთვე იყო.

თუმცა ასე არა ციოდა, მაგრამ გიორგობული სუსხი კი მაინც ტრიალობდა. თავადებს გარდა შვიდი სოფლის გლეხკაცობა ჰყავდა მოწვეული. მე სულ წლის მოყვანილი პატარძალი ვიყავ. მწვანე ფარჩის კაბა მეცვა, ალისფერი სარტყელ-გულისპირით, ფეხებზე ალისფერი ახალციხური წულები. ჰაი, 'დედას, მე კი არ ვიყავ აბა ყმაწვილი

ქალი! მთელ ქორწილის ხალხში ისე ვირჩეოდი, როგორც ობოლი მარგალიტი. „პი დაილოცა შენი მშობელ-გამზდელიო“, მომესმოდა აქით-იქიდან — და ძოწივით ვწითლდებოდი...

— აბა პატარძალს პატარძლების ლეკური უჩვენეთო! — ბძანა დიდმა ქალბატონმა — და ჩვენც იმ დარბაზში შეგვიყვანეს, რომელშიც მეფე-დედოფალი ბძანდებოდა. მე თავჩალუნული, მორცხვათ სხვებს ვეფარებოდი და სხვა სოფლის პატარძლები კიდევ ერთმანეთს. უკან დედამთილები და უფროსები გვიდგენ. ზაისმა დაირა და დიპლოპიტო და თითო-თითოდ გამოვედით პატარძლები სათამაშოთ.

როცა ჩემი ჯერი მოდგა, მუხლები ამიკანკალდა, გული ამითამაშდა, სახეზე ცეცხლი წამეკიდა, მაგრამ მეტი რა გზა მქონდა, გამოველ, აქით-იქით დაბლათ თავი დაუეკარ და მკლავები გავშალე, გავშალე და დავტრიალდი. აქით-იქიდან ვაშა — ვაშას ძახილი მოისმა, დამკვრელებმა საკრავების დაკვრას მოუმატეს, ტაში გაძლიერდა... შემდეგ რას ჩავდიოდი, აღარ მახსოვს... გონს მხოლოდ მაშინ მოველ, როდესაც დედამთილმა ჩამომძახა: „აკრიფე ე შაბაშის ფული და ბატონებს მადლი გადუხადეო“. ჩემს წინ ექვსი თუ შვიდი ჯვრიანი ვერცხლის მანათიანი პრილობდა — და ქართული ორბაზიანები ხომ რამდენიმე...

ამ ალაგას შესწყდა თინას ბრწყინვალე მოგონება — და დროც იყო: ის ბატონიანთ კარებზე იდგა და ქაქანით იხჩობოდა. „ღმერთო, ეს რა მემართება, ეს რა უცნაურათ, რა მძლავრათ აღის

და ჩადის ჩემი გულის ფიცარი! სულიც მებუთება, ორივე მკლავი მწყდება, გული მისკდება ტკივილით, ძარღვებში თითქო სისხლი მეყინება! ნუთუ ჩემი აღსასრულის დღე დადგა?.. ბავშვები! ბავშვებს რაღა ეშველებათ?

ბალურჯებული, თვალეზაცვენილი თინა კიბეზე იჯდა, თავის ბერკეტზე დაბჯენილი, სიკვდილის მოახლოებას გრძნობდა და, როგორც ყოველი მომაკვდავი, შიშით ძრწოდა. ბარშემო ადამიანის ჭაჭანება არსად მოჩანდა, ყველა სულდმული სახლში იყო და იქ გამეფებულ ლხინს შეყურებდა და შეხაროდა.

ღიღხანს იყო თინა სიკვდილსა და სიცოცხლეს შუა. შემდეგ გული ნელნელა დაუწყნარდა, სისხლმა ჩვეულებრივ უწყო მოძრაობა, სუნთქვა გაუადვილდა, მკლავების ტკივილი დაეშვა, სიკვდილის შიშმა გადაუარა—და ის წყნარათ შევიდა სახლში და მოსამსახურეთა ჯგუფში შეერია.

II

ღიღი ლხინია, დიდი! ჩვენებური, ძველებური, უზომო და განიერი!

პურადი, უხვი მასპინძელი მზესავით გაბრწყინვლებული სახით თავს დასტრიალებს თავის აუარებელ სტუმარს და ყველას ერთად და თითოეულს განსაკუთრებით ტკბილი სიტყვით, მიმზიდველის ღიმილით იწვევს, ახალისებს სალხინოთ და სალა-

ლობოთ. მრას-სამას კაცამდი წვეულნი უმაღლესი მხიარულების წერტილამდი არიან მისულნი.

ალაგალაგ ხმაშეწყობილი, ტკბილი ღიღინი მოისმის, ალაგალაგ ლოთური „ჰარი-ჰარალი!“ შორს დარბაზის კუთხეში დუდუკი შიქასტას ღუღუნებს, საზანდარი „რაჰაბს“ მღერის.

შალნი ნაზობენ, კეკლუცობენ, თვალთაგან ცეცხლებს აფრქვევენ, ვაჟკაცი-შეხარხოშებულნი-მათ თვალთ გიშრის ტბაში სიამოვნებით ბანაობენ. ტოლუშმაში, ღირსეული მეთაური ღირსეული კრებულისა, ღირსეულათ ასრულებს თავის მაღალ დანიშნულებას და ისეთი მჭევრმეტყველებითა და გატაცებით წარმოსთქვამს სადღეგძელოებს, რომ სუყველანი ერთხმად, დაუყოვნებლივ ასრულებენ მის ბანებას და სიამოვნებით სცლიან ლალისფერი ღვინით ავსილ ჭიქებს.

ლხინი იქამდი მივიდა, როდესაც კაცის ბუნება ველარ იტანს ერთ ალაგას ჯდომას და უფრო მძლავრ მოძრაობას, უფრო მძლავრ გამოხატულებას, მხიარულებას ებრძვის.

— აბა, მსეფავ, ლეკური! დაიღრიალა ვილაცამ— და მონასტერი აირია. ხალხი აიშალ-დაიშალა, სუფრები მისწი-მოსწიეს, ძვირფასათ მოწყობილი სუფრა მგლების ნასუფრალივით გაიღელ-გამოიღელა. შეიქნა მისვლა-მოსვლა, სიცილ-კისკისი, ხარხარი; ლეკურმა უცბათ შესცვალა დუდუკის წყნარი შიქასტა.

საჩქაროთ გაკეთებულ წრეში გაჩნდა მშვენე-

რი ახალგაზდა, ალვის ხის მზგავსი ტანადი; მან არ-
წივივით გაშალა თავისი მძლავრი მკლავები, კისერი
კეკლუცათ მიმოხარა და ნელნელა რხევით, ფრთე-

ბის მაგვარად მკლავების ქნევით, ჩოხის კალოების
შრიალ-ფრიალით ლეკური ჩამოუარა; ის აქით-იქით

ავლებდა თავის მშვენიერ შავ ბრიალა თვალებს და მშვენიერთა შორის თითქო ვიდაცას ეძებდა ლექურ-ში გამოსაწვევათ.

ღარბაზის გაღებულ კარებში მრავალი მოსამსახურე იდგა და პირდაღებულნი უცქეროდნენ ბატონების ლხინსა და ნადიმს; ამათში ორიოდე გლუბკაცის ჭუჭყიანი მაზარაც მოჩანდა და მათ შორის დედაკაცებიც მორცხვათ გამოიყურებოდნენ. უცებ ამ კარებიდან წამოვიდა ბებერი თინათინა, ოთახის კუთხეში მიაყუდა თავისი ბერკეტი, იქვე ფოსტლები წაიძრო და მარტო წინდების ამარა ყმაწვილ მოთამაშეს გამოეთამაშა. სტუმართ ყიჟინი ასტეხეს, დართულნი და ბრწყინვალე მანდილოსანნი ისტერიულმა სიცილმა შეიპყრო, სახლის პატრონი გასახტებული, გაოცებული იდგა და არ იცოდა-რა ექნა: გაეგდებინებინა ლაქიებისათვის ეს გამბედავი, კონკებში გახვეული მოხუცი, თუ სხვებთან ერთად დაეწყო სიცილი და აღტაცებული ყიჟინი.

თინა კი ამასობაში ხელებგაშლილი, თავაღებული, ტუჩებმოკუმული, სერიოზულათ, ციბრუტივით ტრიალობდა, ძველებურათ ბუქნით უვლიდა დავლურს. თავმომწონე ვაჟკაცი არ შეკრთა, არ იუკადრისა დაგლეჯილ, ჭუჭყიან ძონძებში გახვეულ მოხუცთან თამაში- და, საერთო სიცილ-ხარხართ გახელებულმა, დაჰკიჟინა და დაჰკიჟინა თავის მშვენიერ „ღამას“, განიერათ გაშლილი მკვლავები თავზე გადააწყო და მოღიმარი თვალები, ვითომ არშიყო-ბით დამჰკნარ, მკვდრის ფერათ ქცეულ სახეზე და-

აშტერა. სიცილ-ხარხარმა სიგიჟემდი მიაწია.

ქალებს მეტი სიცილით თვალებიდან ცრემლები სდი-
ოდათ, კაცების ტაშის კვრითა და ვაშას ძახილით სახლი
ზანზარობდა. მოსამსახურეები შეუნიშნავათ ბატონებ-
ში აირიენ და მათთან ერთად შეჰქმნეს ჟივილ-ხივილი.

დედაბერი უცებ შესდგა, თვალები გადაატრიალა,
ჰაერში დაწყვეტილივით მკლავები გადაიქნია, ერთს
მძლავრათ ამოიფშვინა—და იატაკზე დაეცა.

FS 5519
1

საკრავის ხმა შესწყდა. მოკვირნე ქალ-ვაჟთ ულ-
მობელი სურათის წინ ბაგე შეეკრათ. მხიარული
სახლის პატრონი მთლათ დაიბნა.

წამის წინათ ცამდი აწვდენილი ბედნიერთა
მხიარულება უკიდურეს მდუმარებათ შეიცვალა.

იატაკზე გაშემშებული ეგდო სათამაშოთ ხელებ-
გაშლილი, თვალედაჭყეტილი, საოცარი ტანჯვით
ჯვარცმული თინათინა და თავისი საზარელი შეხე-
დულებით იქ მყოფთა გულში რაღაც ტკივილს,
რაღაც სინიდისის ქენჯნას იწვევდა.

არც ერთი მოძრაობა, არც ერთი ხმა არ არღვევ-
და იმ საშინელ სურათს, რომელსაც სიკვდილი
და მხოლოდ სიკვდილი წარმოუდგენს ხოლმე ცოცხ-
ლებს და გაახსენებს სოფლის ამოებას.

— ბები, ბები! მართლა მოკვდი?! პურს ვილა
გვაქმევს! გაისმა ამ საოცარ სიჩუმეში—და ბების
მოლოდინით გაბეზრებული ორი მშვიერი, ტიტლი-
კანა, სიცივისაგან გალურჯებული ბალღი შემოვარ-
და ოთახში—და ღრიალით დაეკონენ გაცივებულ
გვამს. სურათი შემზარავი იყო; აქამომდე გამეფე-
ბული მდუმარება დაარღვია საერთო ტირილმა—და,
წამის წინათ ხარხარით მოღალეული საზოგადოება,
ახლა გულწრფელათ ღვრიდა მდუღარებას.

— მოწყალეობა ობლებსო! ვილაცამ წამოი-
ძახა.

გულგალმობიერებულმა საზოგადოებამ ხელი
იკრა ჯიბეს და უხვათ გასცა მოწყალეობა.

თინას ლოცვა აუსრულდა: მან სამუდამოთ
განისვენა და მისმა უკანასკნელმა „შაბაშმა“ მის
ობლებს ლუკმა გაუჩინა.

2/8

1

054

ქ. შ. შერაჯიძის
საზოგადოების
წიგნ-საცდელი

ფასი ერთი შაური.

